

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1*

กมลทิพย์ เกษรพรหม^{1*} ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*Corresponding author e-mail: 29kamonthip29@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาและ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ตอน ตอนที่ 1 ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง 4) สมการพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 91 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ (Stepwise Multiple Regression Analysis) $\hat{Y} = 0.23 + 0.24 (X_4) + 0.31 (X_2) + 0.19 (X_3) + 0.19 (X_1)$ $\hat{Z} = 0.28 (z_4) + 0.31 (z_2) + 0.21 (z_3) + 0.19 (z_1)$

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา; ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

*Received: 7 February 2024, Revised: 4 March 2024, Accepted: 9 March 2024

Administrative Factors Affecting Effectiveness Of Schools In Wangsaiphun District Under The Office Of Phichit Primary Educational Service Area 1*

Kamonthip Kesornprom¹ Poompipat Rukponmongkol²

¹Master of Education in Educational Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University

²Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: 29kamonthip29@gmail.com

ABSTRACT

The objective of this research were: 1) to study the level of school administration factors 2) to study the level of school effectiveness, 3) to analyze the relationship between administrative factors and school effectiveness and 4) to present the predict effectiveness of schools in Wangsaiphun under the office of phichit primary educational service area 1. The sample group used in the research were 92 administrators and teachers. The instrument was a set of questionnaires divided into 2 parts: 1) administrative factors of schools and 2) school effectiveness The following statistics were analyzed: frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis. Research findings were as follows: 1) The school administrative factors affective school effectiveness, as a whole and each aspect, were at a high level. 2) School effectiveness, as a whole and each aspect, was at a high level. 3) Relationship between administrative factors and school effectiveness was a statistically significant high. 4) The predict equations of administrative factors affecting effectiveness of school had a statistical significance of .91 level of significance. All predict equations were shown as follows: (Stepwise Multiple Regression Analysis)

$$\hat{Y} = 0.23 + 0.24 (X_4) + 0.31 (X_2) + 0.19 (X_3) + 0.19 (X_1)$$

$$\hat{Z} = 0.28 (z_4) + 0.31 (z_2) + 0.21 (z_3) + 0.19 (z_1)$$

Keywords: Administrative Factors ; School Effectiveness

*Received: 7 February 2024, Revised: 4 March 2024, Accepted: 9 March 2024

บทนำ

การบริหารจัดการหน่วยงานหรือสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดัน การพัฒนาหน่วยงานหรือสถานศึกษามุ่งสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่เป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยระบบการบริหารจัดการที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชนหรือธุรกิจสถานประกอบการ ภาคประชาชน และภาคท้องถิ่น แต่จากข้อเท็จจริงก็ยังคงเห็นปัญหาการศึกษา ที่สะท้อนการลงทุนสูงทางงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา แต่คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งสะท้อนผลกลับไปยังความด้วยคุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา คุณภาพของครูและผู้บริหารโรงเรียนรวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการศึกษา ได้แก่ ปรัชญาการศึกษา ความต่อเนื่องของนโยบายการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาภาวะเปราะบางที่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2558)

การตรวจสอบว่าประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น ประกอบด้วยประสิทธิผลโรงเรียนเกิดจากปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ดี มีองค์ประกอบที่ครบถ้วน โรงเรียนที่มีปัจจัยการบริหารที่ดี มีสภาพทางสังคม สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีทรัพยากรต่างๆ ที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณและมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมเพรียง ย่อมส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็น งบประมาณ บุคคล วิชาการและการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้ เมื่องานตามขอบข่ายที่วางไว้มีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะ ในด้านต่างๆ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (พิมพ์พรณ สุริโย, 2552)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้พบว่าผลการเปรียบเทียบการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 กับระดับต้นสังกัด(สพฐ.) และระดับประเทศ พบว่า ภาพรวม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำ โดยภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2566) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพสถานศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน (SWOT Analysis) ในรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2565 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ทั้ง 11 โรงเรียน พบว่าจุดที่ควรพัฒนาในด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายทั้ง 8 กลุ่มสาระการ

เรียนรู้ ในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ให้มีความชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ปรับปรุงพัฒนา แผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน สามารถนำกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาพัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน และในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูควรประเมินเด็กตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและนำผลการพัฒนาที่ได้ปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่องควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนจะได้นำไปใช้พัฒนาตนเองหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 1, 2566)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ปรับปรุงพัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปี ระบบการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาให้มีความชัดเจนมีประสิทธิภาพและกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการที่จะจัดการศึกษาให้ได้ผลตามที่คาดหวังและก่อให้เกิดประสิทธิผล ตามที่ต้องการได้นั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องทราบว่าอะไรคือปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของประสิทธิผลของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและประโยชน์ของปัจจัยการบริหารที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยใช้ปัจจัยการบริหารลักษณะขององค์การ ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคคลในองค์การ ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา ปรับปรุงพัฒนางานการบริหารในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยใช้ปัจจัยการบริหารเป็นตัวแปรพยากรณ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. มีปัจจัยการบริหารอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดย ปัจจัยการบริหาร จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1)ลักษณะขององค์การ 2)ลักษณะของสภาพแวดล้อม 3)ลักษณะของบุคคลในองค์การ 4)ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (Steers 1977)

ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ได้จำแนกประสิทธิผล ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2)ด้านความสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3)ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4)ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน (Mott, 1972 อ้างถึงใน Hoy & Miskel, 1991)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ประกอบไปด้วยผู้บริหารจำนวน 11 คน และครูจำนวน 107 คน รวมทั้งสิ้น 118 คน

กลุ่มตัวอย่าง

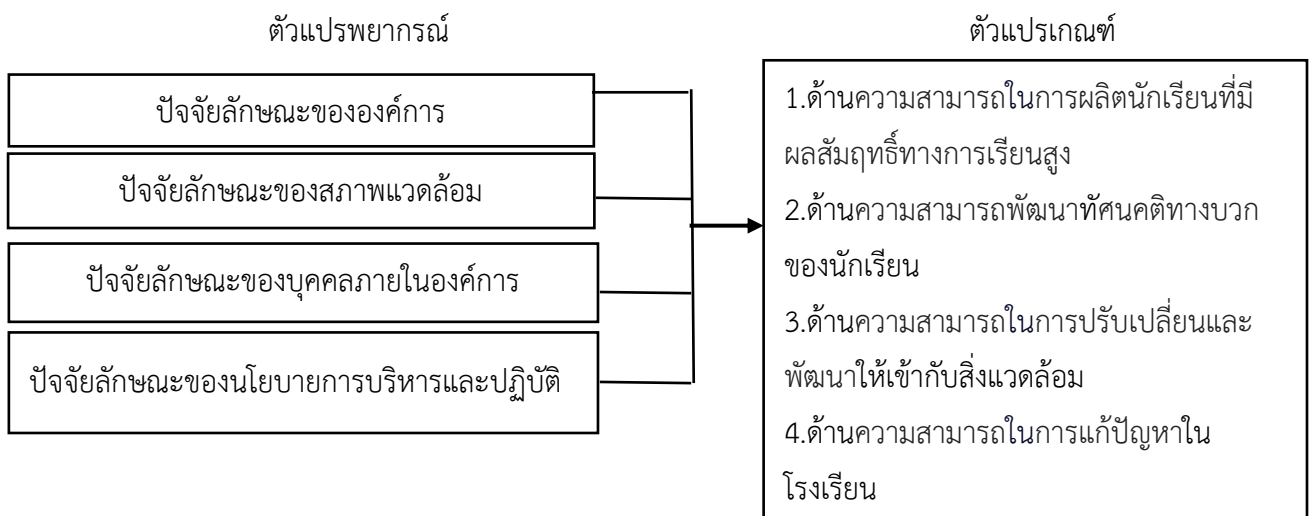
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ผู้บริหารในอำเภอวังทรายพูน จำนวน 11 คน ครูในอำเภอวังทรายพูน จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะของภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของบุคคลในองค์กร และด้านลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ประกอบไปด้วยผู้บริหารจำนวน 11 คน และครูจำนวน 107 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 118 คน จากโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัยทั้ง 11 โรงเรียน

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูในอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิบูลย์ เขต 1 โดยโรงเรียนในอำเภอลำทะเมนชัย จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วย 1)โรงเรียนอนุบาลลำทะเมนชัย 2)โรงเรียนเนินหัวโล้นหนองยางพิทยาคม 3)โรงเรียนบ้านทุ่งโม่ง 4)โรงเรียนวัดหนองปล้อง 5)โรงเรียนวัดใหม่สามัคคีธรรม 6)โรงเรียนบ้านท่ากระดาน 7)โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล 8)โรงเรียนบ้านคลองสะแกป่าหวาย 9)โรงเรียนบ้านยางสาม

ต้น 10)โรงเรียนบ้านหนองพระ 11)โรงเรียนชุมชนวัดหนองลากซ้อน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 92 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple Choice) โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ตำแหน่งวิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบด้วย จำนวน 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยลักษณะขององค์กร 2) ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร 4) ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบไปด้วย 4 ด้าน รวมทั้งสิ้นดังนี้ 1.ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2. ด้านความสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยแบ่งออกเป็น ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยลักษณะขององค์กร 2) ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร 4) ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและปฏิบัติ

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อความถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารและครูในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 92 ฉบับ กลับคืนมาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยความถี่ (f) และร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

4. สร้างสมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.90 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.10 จำแนกสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.00 ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 79.30 บุคลากรทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.70 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 5- 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.90 รองลงมาคือ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.80 และประสบการณ์ 1- 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.30 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 68.50 รองลงมาสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2.1 การวิเคราะห์ ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีรายละเอียดผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยภาพรวม

ด้านที่	ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ลักษณะขององค์การ	4.15	0.41	มาก
2	ลักษณะของสภาพแวดล้อม	4.13	0.51	มาก
3	ลักษณะของบุคคลภายในองค์การ	4.21	0.58	มาก
4	ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ	4.21	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		4.18	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันทั้ง 2 ด้าน คือ ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร และปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ รองลงมา คือ ปัจจัยลักษณะองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวม

ด้านที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.15	0.41	มาก
2	ความสามารถพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน	4.13	0.51	มาก
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.21	0.58	มาก
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน	4.21	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		4.18	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษาใน
อำเภอวังทรายพูนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y
X ₁	1.00	0.87**	0.88**	0.90**	0.91**
X ₂		1.00	0.82**	0.85**	0.90**
X ₃			1.00	0.89**	0.89**
X ₄				1.00	0.92**
Y					1.00
ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)					

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยลักษณะขององค์การ ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์การ และปัจจัยลักษณะของนโยบาย การบริหารและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย เรียงระดับความสัมพันธ์ คือ X₄ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์อยู่ใน ระดับสูง รองลงมาคือ X₁ปัจจัยลักษณะขององค์การ X₂ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม และ X₃ปัจจัย ลักษณะของบุคคลภายในองค์การตามลำดับ

ตอนที่ 5 การศึกษาตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญในการทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา ในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)เมื่อใช้ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นตัวแปรเกณฑ์ ดังตารางที่ 4

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. _b	Beta	t	Sig.
Constant	0.23	0.13		1.78	.078
X ₄	0.24	0.07	0.28	3.24	.002
X ₂	0.31	0.06	0.31	4.65	.000
X ₃	0.19	0.06	0.21	2.78	.007
X ₁	0.19	0.08	0.19	2.27	.025

R = 0.97 R² = 0.91 AdjustedR² = 0.91 F = 5.17

** p < .01 * p < .05

ตารางที่ 4 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ปัจจัยการบริหาร คือ ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (X_4) ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร (X_3) ปัจจัยลักษณะขององค์กร (X_1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.97 และร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน ร้อยละ 0.91 และมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน โดยมีค่า $F = 5.17$ และมีค่า Sig. = .025 สามารถสร้างสมการทำนายได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.23 + 0.24 (X_4) + 0.31 (X_2) + 0.19 (X_3) + 0.19 (X_1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.28 (z_4) + 0.31 (z_2) + 0.21 (z_3) + 0.19 (z_1)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ปัจจัยลักษณะองค์กร และปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยอภิปรายตามผลที่ได้ในภาพรวมดังนี้

ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยการบริหารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะสามารถเป็นแนวทางในการดำเนินงานการบริหารของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะด้านบุคคลภายในองค์กร และปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมืออันสำคัญก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัย สุภาวรรณ คำระมาดและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรในความเป็นปรกติใหม่ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ได้สรุปไว้ว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรในความเป็นปรกติใหม่ของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันสองด้าน คือ โครงสร้างองค์กรและเทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมา คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และน้อยที่สุดคือ การสร้างแรงจูงใจ 2) ปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับสุขภาพองค์กรในความเป็นปรกติใหม่ของ

สถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัจจัยด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาให้สำเร็จด้วยดี และวางนโยบายในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ความสามารถในการจูงใจได้บังคับบัญชาให้มาร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเสียสละ ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังอย่างสุดความสามารถ สอดคล้องกับธนกร ภาโนมัย และเพียงแข ภูผายาง (2564) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่าระดับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน รองลงมา ได้แก่ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวกของนักเรียน ตามลำดับ ระดับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และบรรยากาศองค์การ ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ตัวแปรปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และบรรยากาศองค์การ ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พิจารณารายด้าน พบว่าตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้านคือ ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์การ ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยลักษณะขององค์การ แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางแผนไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุทธาทิพย์ หาญเมืองและภูมิพิพัฒน์รักพรมงคล (2563) ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการ

บริหารงานวิชาการมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมาคือด้านการแนะแนว ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ปัญหาบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านที่มีความถี่มากที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2. แนวทางพัฒนาบริหารงานวิชาการควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรโดยมีคณะกรรมการดำเนินงานจากทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดและบริบทของสถานศึกษามีการติดตามและควบคุมงานวิชาการใช้แนวคิดแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งเน้นผลการจัดการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนให้ปฏิบัติจริง ติดตามวัดผลประเมินผล และมีการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองทราบ นำผลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยของครู ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

2) ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลภายในของโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถซึ่งถือเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัว รวมถึงการเป็นบุคคลที่สามารถพัฒนาตนเองให้ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ และทันต่อยุคสมัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยี ด้านงานวิชาการ ด้านข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร สอดคล้องกับพรหมินทร์ บุญพันธ์และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2566) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) คุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครูโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) สมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครู พบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันในองค์กร ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู ส่งผลต่อคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ลักษณะของสภาพแวดล้อม ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยความสำเร็จหรือประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่แสดงถึงคุณภาพของการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยการบริหารในทุกๆด้าน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของมานพ จันทรศรีและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2564) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการบริหารระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ ส่วนด้านการสำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) ปัญหาการบริหารระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการสำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ คือ ควรส่งเสริมให้มีระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ

สถานศึกษา ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน การจัดการเรียนการสอน และใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

4) ปัจจัยลักษณะขององค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องอาศัยปัจจัยการบริหารที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การบริหารงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร สกุลไทยและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2566) ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในภาพรวมทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ 2. จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้ให้ความสำคัญต่อ ปัจจัยทางการบริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน ทำให้ทราบว่า นโยบายการบริหารและการปฏิบัติมีความสำคัญ เพราะว่่านโยบายการบริหารและการปฏิบัติคือ กระบวนการบริหารและการจัดการ พัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับสาวิตรี บุญนุกูล (2563) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหาร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยลักษณะขององค์กร ปัจจัยลักษณะของสภาพแวดล้อม ปัจจัยลักษณะของบุคคลภายในองค์กร และปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาเชิงนโยบาย (Policy) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอวังทรายพูน สามารถนำผลการศึกษาจากงานวิจัย ไปพัฒนาและใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น สร้างตัวชี้วัดที่เป็นเครื่องตัดสินถึงระดับความสำเร็จในการบริหารองค์กร ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีความชัดเจน ในการกำหนดภาพรวมความสำเร็จขององค์กร จึงเห็นได้ว่าการบริหารองค์กรอาจต้องใช้หลักปัจจัยการบริหารเข้ามา

ขับเคลื่อน ดังนั้นปัจจัยการบริหารจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลได้มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการพัฒนาองค์กร (Organization) เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษานำไปปรับใช้ในการจัดทำโครงสร้างการบริหารที่ดีขององค์กรอย่างเหมาะสมทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้จัดวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้ปฏิบัติงานไม่ซ้ำซ้อน สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม บริบท ที่เปลี่ยนแปลงได้ จัดสภาพแวดล้อมภายในให้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร (Personal) ผู้บริหารสร้างความผูกพันต่อองค์กร ดูแลให้ความสำคัญต่อความสนใจในการรักษาไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกขององค์กร ความผูกพันใจ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวเร่งการจูงใจให้คนทำงานได้ตามเป้าหมายขององค์กร บุคลากรที่มีความผูกพันสูงก็มักจะมี ความตั้งใจในการทำงานสูงด้วย ซึ่งเป็นผลให้สามารถพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตลอดจนมีความรู้สึกที่จะยังคงอยู่กับองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาประกอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถค้นหาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมถูกต้องและชัดเจนกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

3. ควรศึกษาปัจจัยทุกระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

4. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

5. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร เช่น ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ งบประมาณ การนิเทศงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในที่ทำงาน หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ต้องใช้ในการบริหารองค์การทั้งสิ้น

เอกสารอ้างอิง

ณธกร ภาโนมัย, เพียงแข ภูผายาง. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

- ปรมินทร์ บุญพันธ์, ภูมิพัฒน์รักพรหมงคล. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. *วารสารครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 6(2), 215-217.
- พิมพ์พรรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มานพ จันทรศรี, ภูมิพัฒน์รักพรหมงคล. (2564). แนวทางพัฒนาการบริหารระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มโรงเรียนคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 10(1), 95-97.
- ศิริพร สกุลไทย, ภูมิพัฒน์รักพรหมงคล. (2566). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. *วารสารครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 6(2), 40-43.
- สาวิตรี บุญนุกูล. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธาทิพย์ หาญเมือง, ภูมิพัฒน์รักพรหมงคล. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. *วารสารครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 5(9), 90-91.
- สุภาวรรณ คำระมาด, ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การในความเป็นปรกติใหม่ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 1. *วารสารครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 6(2), 238-241.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, สำนักงาน. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566*. พิจิตร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, สำนักงาน. (2565). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี 2566-2570*. พิจิตร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *ปรัชญาการศึกษา ความต่อเนื่องของ นโยบายการศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาภาวะเปราะบางที่เป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Hoy, W.K., and Miskel, C.G. (1991). *Educational Administration*. New York: Random House
- Steers, R.m. (1977). *Organizational Effectiveness: A Behavioral View*. Santa MonicaCalifornia: Goodyear Publishing Company Inc.